

Το «κεσκέκι» αναβίωσε στην Πηγή Μελισσίων από τους ξεριζωμένους Γκιουλμπαξιώτες για πρώτη φορά το 1958, αμέσως μόλις πρωτολειτούργησε η εκκλησία του Αη Γιώργη, που τη χτίσανε οι ίδιοι και στην είσοδο τοποθετήσανε μια πέτρα που φέρανε από τον Γκιουλμπαξέ.

Οι ρίζες του εθίμου είναι βαθιές και ανάγονται στους αρχαίους χρόνους με τα κοινόβια, ενώ διατηρήθηκε σε πολλούς τόπους της Μικράς Ασίας όπου ζούσαν χριστιανοί. Ακόμα και στην περίοδο του πρώτου ευρωπαϊκού πολέμου (1914-1918), εποχή λιμού και στερήσεων, οπότε δεν υπήρχε στάρι, το κεσκέσι και πάλι δεν παραλείφθηκε. Το παρασκεύασαν με κρέας και κουκιά που ήταν το μόνο τρόφιμο που σε περιορισμένες ποσότητες επέτρεπαν οι Τούρκοι.

Το έθιμο, σύμφωνα με τις παραδόσεις, θέλησε κάποτε να το σταματήσει ο Χατζη-Νικολής, αδελφός του Αντώνη του Χατζή-Διαμαντή, από τους πρόκριτους και ο ένας και ο άλλος του χωριού. Τη νύχτα όμως εμφανίστηκε στον ύπνο του ο Αη Γιώργης και τον τσαλαπάτησε. Υπάρχει ακόμα καταγεγραμμένη μια διήγηση για κάποιο πατριώτη που νοιαζότανε για τα οικονομικά του χωριού και είπε να σταματήσει το έξοδο για το φαγητό. Πράγματι οι Γκιουλμπαξιώτες σταμάτησαν το κεσκέκι. Αυτός που πρότεινε να σταματήσει το έθιμο αμέσως τυφλώθηκε, κατάλαβε όμως το σφάλμα του και διέταξε να συνεχίσουν το μαγείρεμα. Ύστερα από αυτό ξαναβρήκε το φως του.

Το κρέας που χρησιμοποιούσαν για την παρασκευή του ιδιότυπου αυτού φαγητού ήταν ένα βόδι που το πρόσφεραν οι κάτοικοι του χωριού. Μέχρι τη σφαγή του το βόδι έβοσκε ελεύθερα σ' όποιο κτήμα προτιμούσε. Την παραμονή του Αη Γιώργη το σφάζανε στην πόρτα της εκκλησίας και τα κομμάτια τα βράζανε από το βράδυ έως το πρωί σε μεγάλα καζάνια πίσω από το ιερό της εκκλησίας. Εκεί κατά μήκος των τειχών της εκκλησίας, υπήρχαν και άλλα μικρότερα καζάνια όπου βράζανε με το ζουμί από το κρέας, το στάρι. Τα παλικάρια με μεγάλες κουτάλες το ανακάτευαν. Το σιτάρι το προσφέρανε όλοι από τα σπίτια τους. Το φυλάγανε στο κελί της εκκλησίας, και εκεί με ένα μεγάλο γουδί που βρισκόταν στο προαύλιο, τα παλικάρια του χωριού το κοπάνιζαν έως ότου αποφλοιωθεί. Μετά τη λειτουργία έβγαινε ο παπάς και διάβαζε πάνω από τ' αχνίζοντα καζάνια μια ευχή. Ύστερα ερχόταν πλέον ο καθένας από τους χωριανούς μ' ένα πιάτο από το σπίτι του να πάρει την αναλογία του. Μονάχα στους ξένους το μοιράζανε επιτόπου και καθισμένοι κάπου πρόχειρα, το τρώγανε.

